

Covenant & Conversation

Jonathan Sacks
THE RABBI SACKS LEGACY

MİKETS • 777

MANEVİYAT ÜZERİNE ETÜTLER

BASED ON THE TEACHINGS AND WRITINGS OF RABBI LORD JONATHAN SACKS 7"57

Covenant & Conversation yazılarına sağladıkları ve Harry (Chaim) Schimmel'in anısına adanan cömert sponsorlukları için Schimmel Ailesi'ne teşekkürlerimizle.

"R. Chaim Schimmel'in Tora'sını, onunla ilk karşılaştığım zamandan beri severim. Sadece yüzeysel gerçekle değil, altta yatan daha derin gerçeğe olan bağlantısıyla da ilgilenmeye gayret eder. 60 yıldır kendisine eşlik eden olağanüstü eşi Anna'yla birlikte, aile, cemaat ve Tora sevgisine adanmış bir yaşam inşa ettiler. Ortaya koydukları örnek yaşamla beni fazlasıyla etkilemiş müstesna bir çift."

- Rabi Sacks

Ümitsizliğe Kapılmadan Beklemek

• Bu özet, Rabi Sacks'ın bu haftaki Covenant & Conversation yazısından uyarlanmıştır. Bu yazıya aşağıdaki adresten erişilebilir: <https://www.rabbi-sacks.org/covenant-conversation/miketz/to-wait-without-despair/>

Geçen haftaki *peraşa* ile bu *peraşa* arasında olağanüstü bir şey meydana gelmektedir. Neredeyse ikisi arasındaki bir haftalık molanın bile hikâyenin bir parçası olduğu söylenebilir. *Vayeşev peraşasında* Yosef'i zindanda görmüştük. Başlarda Yosef pasif bir görüntü çizmekteydi, ama nihayet harekete geçmeye karar vermişti.

Baş Sakinin saraya geri dönmek üzere olduğunu bildiğinden, ondan kendi meselesi için Paro'ya ricacı olmasını rica etti. Ama *peraşanın* bitimi onun bu ümidine yıkıcı bir darbe indirmektedir: "Baş Saki Yosef'i *hatırlamadı* ve onu *unuttu*" (40:23). Bu nokta pasukta iki farklı sözcükle vurgulanmakta ve Yosef'in duyduğu düş kırıklığına işaret edilmektedir. Onu gün gün haber beklerken hayalimizde canlandırabiliriz. O beklemektedir, ama haber gelmemektedir. **En son umudu, en dayanıklı ümidi boşa çıkmıştır.** Artık asla özgürlüğüne kavuşamayacaktır. Veya öyle görünmektedir.

Mikets konuya iki yıl sonrasında devam etmektedir. *Peraşamız* başlamadan önceki duraklama, bir anlamda, Yosef'in zindanda deneyimlediği gecikmeye benzemektedir. Ama şimdi çarklar dönmeye başlamaktadır. Paro, maiyetindeki kimsenin tabir edemediği iki rüya görür ve Baş Saki aniden, zindanda karşılaşmış olduğu, rüya tabir edebilen o adamı hatırlar. Yosef Paro'ya getirilir ve saatler içinde sıfırdan zirveye – ümitsiz bir mahpustan, antik dünyanın en büyük imparatorluğunun Baş Vezirliğine – yükselir.

Bu olağanüstü olaylar zincirinin sebebi nedir? Bize önemli bir şeyi anlatmaktadır, ama ne? Mutlaka şunu: **Tanrı dualarımıza cevap verir – ama çoğunlukla bizim düşündüğümüz zamanda veya düşündüğümüz şekilde değil.** Yosef zindandan çıkma peşindeydi ve sonunda çıkmıştı da. Ama bu ne hemen, ne de baş saki sözünü tuttuğu için olmuştu.

Bu hikâye bize, hayallerimiz ve başarılarımız arasındaki ilişki hakkında temel bir noktayı

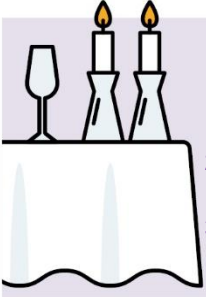
öğretmektedir. Yosef, Tora'nın büyük hayalleri olan simasıdır ve rüyaları gerçeğe dönüşmüştür. Ama bu, onun veya diğer herhangi bir kişinin beklediği yoldan olmamıştır. Geçen haftaki *peraşanın* bitiminde – Yosef hâlâ zindandayken – o rüyalar mahcup edici bir hüsrarla sona ermiş gibi görünüyordu. Öyle olmadığını keşfetmek için, Yosef'in iki yıl beklemesi gibi, bizim de bir hafta beklememiz gerekmektedir.

Gayret olmadan hiçbir başarı olamaz. Tanrı bizi bir şeyin olacağına dair temin ettiği zaman bile, o şey bizim şahsi gayretlerimiz olmadan gerçekleşmeyecektir. İlahi bir vaat, insani sorumluluğun *yerini tutmaz.* Aksine, bu, sorumluluk için bir *çağrıdır.*

Fakat tabii ki tek başına gayret de yeterli değildir. *Siyata diŞmaya*'ya, "Göklerin yardımına" ihtiyacımız vardır. Bizim kontrolümüz altında olmayan kuvvetlere bağımlı olduğumuzu kabul edecek alçakgönüllülüğe ihtiyacımız vardır. Bereşit kitabında Tanrı'yı Yosef kadar anan kimse yoktur. Yosef, başarılarının her birinde Tanrı'ya teşekkür etmekteydi. Tanrı olmasa yaptıklarını yapamayacağı gerçeğini tanımıştı. İşte o tevazudan, sabır doğmuştu.

Büyük işler başarmış kişiler birçok kez bu alışılmadık karakteristik özellikler bileşimine sahiptirler. Bir yandan büyük gayretle çalışırlar. Çabalarlar, uygularlar, emek verirler. Diğer yandan, senaryoyu yazanın sadece kendi elleri olmayacağını bilirler. Neticeyi sadece bizim gayretlerimiz belirlemez. Bu yüzden dua ederiz. Ve Tanrı dualarımıza cevap verir – ama bu her zaman bizim beklediğimiz zaman veya şekilde olmayabilir.

Yosef'in zindandan çıkmak için yaptığı başarısız girişimle, nihayet ulaştığı başarı arasındaki bir haftalık bekleme, bize bu ince dengeyi öğretmek için oradadır. **Eğer yeteri kadar gayretle çalışırsak, Tanrı bize başarı bahşeder – ama istediğimiz zamanda değil. Bu ancak doğru zamanda olur.**

Şabat Sofrasında

1. Tevazu ve inanç nasıl sabra yol açabilir?
2. Tanah'ta Yosef gibi hem yardım için Tanrı'ya dua eden hem de kendileri harekete geçen başka simaların isimlerini verebilir misiniz?
3. Başarıya eriştiğiniz zaman bunu hem Tanrı'nın yardımına hem de kendi gayretli çalışmanıza atfedebilir misiniz?

Işık ve Ümit

Rabi Michael Laitner

Bir keresinde *rav*lara yönelik bir Hanuka *şüruna* (ders) katılmıştım. Orada Rabi Sacks, Talmud Hahamlarından Rav ve Şemuel'in, eğer *şamaş* kandilimiz yoksa Hanuka kandillerini birbirinin alevini kullanarak yakıp yakamayacağımız konusunda neden zıt görüşlerde olduklarını açıklamıştı. Talmud, evet, bunu yapabilirsiniz diyen Şemuel'in görüşünü benimsemiştir. Zira Şemuel, ışık söz konusu olduğunda ne kadar çok paylaşırsak o kadar fazlasına sahip olduğumuzu öğretir. İlk alevden ikinci bir alev yaratmak için yararlandığınız zaman ilk alevden hiçbir şey eksilmez. Bu görüş, Yahudi halkının Hanuka hikâyesindeki, askeri zaferden bile daha büyük olan manevi zaferinin önemini vurgulamaktadır.

Bu öğretisi, biz Yahudilere ve özellikle de *rav*lara, tıpkı Makabilerin asırlar önce Yunan zulmü karşısında yaptıkları gibi, kendi Yahudiliklerini paylaşmaları, Yahudi yaşamı, öğrenimi ve Tanrı'ya inanç konusunda başkalarına da ilham aşlamaları gerektiğini hatırlatmaktadır. Her nasılsa, bu gibi korkunç koşullar altında bile Yahudiler ümitsizliğe kapılmamışlardır.

Rabi Sacks bu fikri iletme konusunda önemli bir fırsat yakalamıştı ve bu fırsatın hikâyesi, Hanuka'nın neden ilham vermeye devam ettiğini bize göstermektedir:

1991 yılında Rabi Sacks, Hanuka kandillerini o yılın ilk aylarına kadar Sovyetler Birliği Başkanlık görevini yürütmüş olan Mikhail Gorbachev'le birlikte yakmıştı. Gorbachev ona "Hanuka kandillerini neden yakıyorsunuz? Bunun anlamı nedir?" diye sormuştu. Rabi Sacks, Hanuka'da, Yahudilerin ümitsizliğe kapılmayı reddetmelerini ve kendi ülkelerinde Yahudiliği uygulama hakları için mücadele etmelerini – ve Tanrı'nın yardımıyla muzaffer olmalarını – kutladığımızı belirtti. Rabi Sacks bunu, Sovyetler Birliği'nin yakın tarihine bağladı. 70 yılı aşkın bir süre boyunca Sovyet hükümeti Yahudiliği silmeye çalışmış ve Yahudilere acımasızca zulmetmişti. Ama işte, bir kez daha, Tanrı'nın yardımıyla, Yahudiler sabırla bu muharebeden galip çıkmışlardı. "Siz", dedi Rabi Sacks, Gorbachev'e, "bize yardım ettiniz ve Hanuka hikâyesinin bir parçası haline geldiniz." Bu sözlerden etkilenen Gorbachev, yüzünün mahcubiyetle kızarmasına engel olamadı.

• Rabi Michael Laitner, Rabbi Sacks Legacy kurumunda Araştırma Şefi, Birleşik Sinagog'da Eğitim Direktörü ve Finchley Sinagogu'nda yardımcı Rav olarak görev yapmaktadır.

A CLOSER LOOK

• Rabi Laitner Rabi Sacks'ın **Mikets** yazısı hakkındaki kendi düşüncelerini paylaşıyor.

"Ümitsizliğe Kapılmadan Beklemek?" yazısında kilit öneme sahip olan mesaj sizce hangisidir?

Bu hafta Rabi Sacks, sürgüne ve diğer birçok zorluğa rağmen, Tanrı'nın sözlerinin bir gün mutlaka yerine geleceğini bilmek, buna inanmak ve bunun için her gün dua etmek suretiyle Yahudiler olarak yaşamaya devam eden bir halk sıfatıyla asırlar boyunca süregelen kolektif tecrübemizin önemli bir ögesini tarif etmektedir.

Yosef'in, baştaki rüyalarından Mısır baş veziri olmasına kadar olan yolculuğunu analiz ederken, Rabi Sacks, kendisinin dua hakkındaki temel öğretilerinden bazılarını değinmekte, özellikle de "Tanrı dualarımıza cevap verir – ama bu her zaman bizim beklediğimiz zaman veya şekilde olmayabilir" mesajını öne çıkarmaktadır. (Kendisi bu temayı, *Sidur*'a yazmış olduğu *Understanding Jewish Prayer* [Yahudi Duasını Anlamak] başlıklı zekâ dolu önsöz makalesinde geniş bir şekilde açıklamaktadır.)

Bu fikri daha ileri götürebilir misiniz?

Dua, yalnızca isteklerimizi değil, inancımızı da ifade eder. Bize her gün, inanç ve değerlerimiz gibi, Yahudiliğin çekirdek esaslarını sözel olarak beyan etmeyi öğretir. Amida duası bunun mükemmel bir örneğidir.

Rabi Tarfon'un Mişna'daki (Pirke Avot 2:21) sözlerini aktararak, Rabi Sacks, bazı duaların gerçekleştiğini görmüyor olsak dahi – zira bu koca bir

TORAH TRIVIA

S: Mikets *peraşasında* Hanuka'ya yönelik bir ipucu bulabilir misiniz?

C: Mikets, Paro'nun gördüğü iki rüyanın anlatımıyla başlamaktadır. Bunlardan birinde güçlü inekler zayıf inekler tarafından yutulmakta, diğerinde ise sağlıklı başaklar cılız tahıl başakları tarafından yenip bitirilmektedir. Bu, Makabilerin küçük ordusunun güçlü Yunanları mağlup ettiği Hanuka zaferine yönelik bir ipucudur. Hanuka'da söylenen özel Al Anisim duasında "*masarta giborim beyad halaşim*", yani "kudretlileri zayıfların eline teslim ettin" deriz.

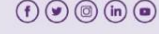
Neredeyse her zaman Hanuka'da okunan bu haftaki Mikets *peraşasında*, Hanuka'ya yönelik başka ipuçları da vardır. Bunlar için lütfen bkz. Torah IQ, sayfa 41-42.

nesil bile alabilir – dua ederek ve diğer *mitsvaları* yerine getirerek yaptığımız katkının bu konuda hayati öneme sahip olduğunu, zira bunu yapmakla Yahudi tarihinde kendimize ait rolü yerine getirdiğimizi belirtmektedir.

İnanılmaz bir inançla, aldığı tüm karşıt darbelere rağmen, Yosef kendi gayretlerini tevazu ve Tanrı'ya inançla birleştirmekte ve bu şekilde, büyük bir dini rol modeli ve ulusal bir lider haline gelmektedir. Bu, onun umduğu kadar hızlı olmamıştır. Ama doğru zaman geldiğinde olmuştur.

• David Woolf'un Torah IQ adlı çalışmasından uyarlanmıştır. Tora hakkında 1500 bilmece içeren bu çalışma dünyanın her yerinde Amazon'dan temin edilebilir.

 Jonathan Sacks
THE RABBI SACKS LEGACY

 | RABBISACKS.ORG